

Kostkiewiczowa, Teresa

Z życia nauki i życia Towarzystwa :
Sesja naukowa ku czci Juliana
Krzyżanowskiego w 25. rocznicę
śmierci : (Warszawa, 7 XII 2001)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 64, 20-21

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SESJA NAUKOWA
KU CZCI JULIANA KRZYŻANOWSKIEGO
W 25. ROCZNICĘ ŚMIERCI
(Warszawa, 7 XII 2001)

Nie tylko dobrym obyczajem, ale ważną powinnością instytucji gromadzących ludzi, których łączą wspólne idee i dążenia, jest pamięć o poprzednikach zasłużonych w dziele realizacji i rozwijania tych idei. Staraniem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego i Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego 21 listopada 2001 r. odbyło się spotkanie „Julian Krzyżanowski – w dwudziestą piątą rocznicę śmierci”. Zebranie otworzył i wziął w nim udział prezes Towarzystwa Naukowego Warszawskiego prof. dr hab. Andrzej Paszewski. Zgromadziło ono bardzo liczną publiczność – przede wszystkim uczniów i słuchaczy Juliana Krzyżanowskiego oraz członków Jego rodziny, a także polonistów kilku pokoleń, czytelników prac profesora, w tym również dzisiejszych studentów. Wystąpienia sześciu osób łączyły charakter wspomnieniowy i ton osobisty z szerszą refleksją na temat osobowości i dokonań Juliana Krzyżanowskiego, a także na temat roli humanisty i sytuacji humanistyki w drugiej połowie XX wieku.

Prof. Jerzy Pelc w wypowiedzi zatytułowanej *Julian Krzyżanowski – nauczyciel i pryncypał*, z perspektywy lat sześćdziesięciu zarysował barwny, nasycony ciepłem i humorem obraz początków powojennej polonistyki w Krakowie i Warszawie oraz rolę Juliana Krzyżanowskiego w odtwarzaniu i organizacji placówek polonistycznych, a także w odbudowie Pałacu Staszi-ca. Mówił też o swej współpracy – jak asystent – z Profesorem, ukazując go zarówno jako uczonego i jako człowieka obdarzonego swoistym temperamentem, charakteryzującego się własnym sposobem bycia i stosunkiem do innych, stawiającego wymagania, ale też będącego wsparciem i pomocą.

Prof. Tadeusz Ulewicz przedstawił w żywych barwach postać Juliana Krzyżanowskiego jako badacza i człowieka poprzez pryzmat sarmackości jako cechy określającej rozmach podejmowanych zamierzeń i upór w ich realizacji, wyznaczającej także zakres jego naukowych zainteresowań, a nawet sposobów pisanie i mówienia, traktowania uczniów oraz temperament specjalistycznych dyskusji i polemik.

Juliana Krzyżanowskiego podróże do Polski to temat wystąpienia prof. Stanisława Frybesa. Na biograficznej kanwie kolei życiowych profesora, skomplikowanych i bogatych w wędrówki (realizowane z konieczności lub z wyboru) po Polsce i świecie mówca zarysował rolę międzynarodowych kontaktów w kształtowaniu się jego osobowości, warsztatu badawczego i naukowych upodobań komparatystycznych.

O fascynacjach sienkiewiczowskich Juliana Krzyżanowskiego mówiła dr Maria Bokszczanin. Współpracownica i kontynuatorka dzieła profesora w tym zakresie przedstawiła osobiste źródła tych fascynacji i ogrom dokonań, zaświadczonego efektami prac nad biografią (*Kalendarium*), edycjami, które na stałe wprowadziły pisma autora *Trylogii* do obiegu czytelniczego, badaniami korespondencji oraz publikacjami monograficznymi i studiami szczegółowymi.

Dr hab. Andrzej Biernacki zaprezentował wspomnienia „ucznia przyzwanego”, zarysowując szczególną atmosferę studiów polonistycznych w początku lat pięćdziesiątych. Zapamiętanymi, konkretnymi faktami zezemplifikował ówczesną sytuację przedwojennego profesora i opowiedział o osobistych z nim kontaktach.

Na zakończenie zebrani wysłuchali nagranej na taśmie magnetofonowej obszernej wypowiedzi zamieszkałego w Stanach Zjednoczonych syna profesora prof. Jerzego R. Krzyżanowskiego, zatytułowanej *O kilku sprawach, biografom mało znanych*. Opowiedział w niej o dramatycznych losach rodziny i swoich własnych w pierwszym okresie powojennym, o swym aresztowaniu i uwięzieniu na terenie Związku Radzieckiego oraz o staraniach ojca o jego uwolnienie i zachowaniach w tej sprawie władz polskich i sowieckich. Wypowiedź ewokowała atmosferę tamtych lat i uprzytomniła ogrom trudności i zagrożeń, jakim podlegali ludzie zaangażowani w działalność niepodległościową i w Armię Krajową.

Spotkaniu towarzyszyła atmosfera podziwu dla dokonań wybitnego humanisty, uczonego i organizatora nauki, a także dla wyrazistej, fascynującej osobowości człowieka, który tak dobitnie zapisał się w dziejach dyscypliny i w pamięci wszystkich, którzy się z nim zetknęli. Wypowiedzi uczestników świadczyły o tym, że na osiągnięcia i znaczenie dyscypliny naukowej składa się praca kolejnych pokoleń badaczy, ciągle żywa i obecna w przedsięwzięciach ich następców.

Teresa Kostkiewiczowa